

De crisis toegelicht

Woensdag 1 april 2009, Brussel

CeFiP  KeFiK

Kenniscentrum voor Financiering van KMO
Centre de Connaissances du Financement des PME

Kristien Van Sweevelt
Economist - KeFiK

Inhoud

1. Inleiding – oorsprong van de crisis
2. Economische indicatoren
 - a. Economische groei en inflatie
 - b. Rente politiek
 - c. Starters – Fallissementen
 - d. Betalingsgedrag
 - e. Consumenten / Ondernemersvertrouwen
 - f. Kredietverlening
 - a. Cijfers kredietverlening NBB
 - b. Barometer
3. Overheidsinterventies
 - a. Federaal
 - b. Regionaal

1. Oorsprong van de crisis

Verlenen van krediet aan niet kredietwaardige personen (subprimes)

Het verhandelen van gesecuritiseerde leningen

1. Oorsprong van de crisis

Hervormingen na de Grote Depressie van de jaren dertig:

- Centrale bank als « lender of last resort »
- Deposito verzekering
- Splitsing commerciële- en zakenbanken (Glass-Steagall Act 1933)

1. Oorsprong van de crisis

Gevolgen van deze hervormingen:

- Introductie moral hazard bij de banken
- Paradigma van de efficiënte markt
- Financiële innovaties

1. Oorsprong van de crisis

Introductie moral hazard bij de banken

Het feit dat de centrale bank en/of overheid garant staat voor het engagement van de bank zorgt ervoor dat de de banken bereid zijn om meer risico nemen

1. Oorsprong van de crisis

Paradigma van de efficiënte markt

- Prijzen weerspiegelen fundamentele waarden
- Financiële markten kunnen zichzelf reguleren

➔ opheffing Glass-Steagall Act in 1999

!!! zeepbellen en crashes maken deel uit van kapitalisme

➔ inflatie en bubbels sluipen binnen in de bankbalansen

1. Oorsprong van de crisis

Financiële innovaties

Securitisering: traditionele leningen worden verpakt en in verschillende risico-klassen onderverdeeld om vervolgens te worden verkocht op de financiële markt

→ gebaseerd op een normaalverdeling van het risico

MAAR de normaalverdeling houdt geen rekening met bubbels en crashes

GEVOLG systematische onderschatting van het risico

1. Oorsprong van de crisis

Begin 21e eeuw

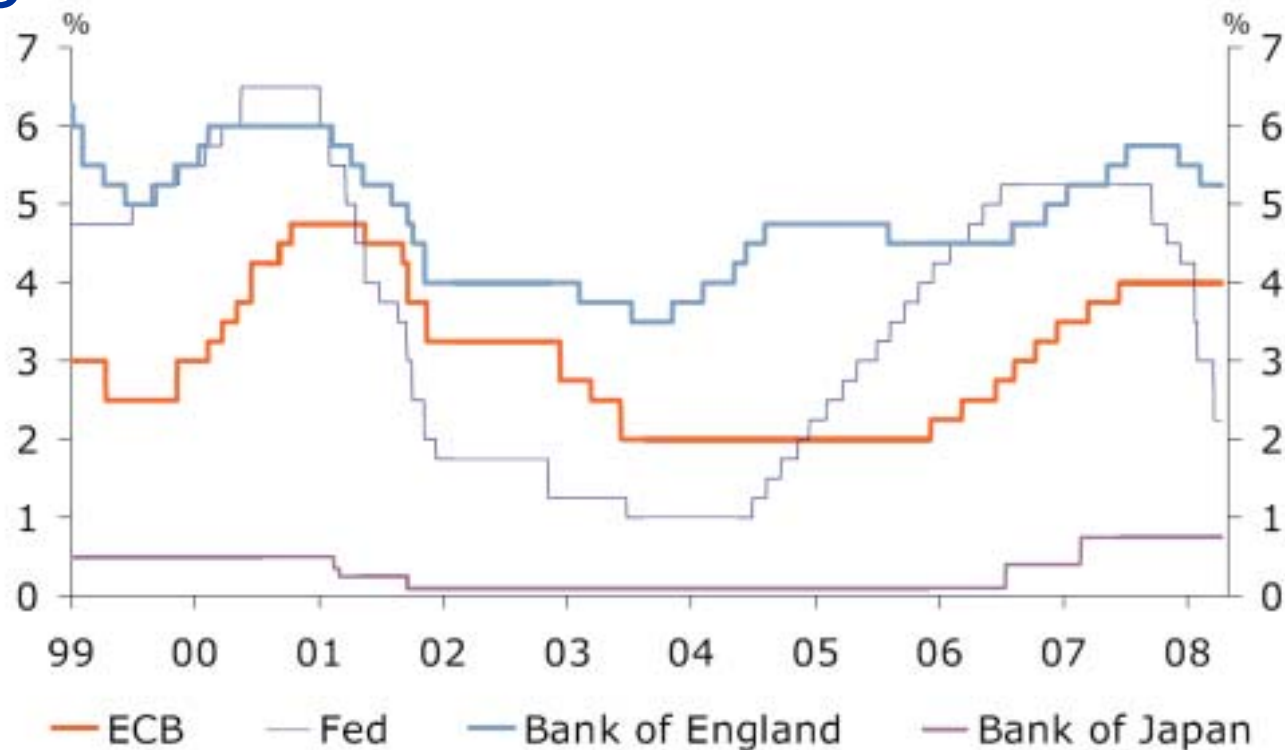
→ vrees voor **recessie**

- Internet zeepbel
- Terroristische aanslagen WTC, 11 september 2001

→ Lage rentetarieven

1. Oorsprong van de crisis

Lage mondiale beleidsrentes



Bron: Reuters EcoWin

1. Oorsprong van de crisis

Begin 21e eeuw

→ opwaardse **vastgoedmarkt**

- Lage rentetarieven → geldcreatie
- Grote bereidheid tot kredietverstrekking
- Slechtere toegankelijkheid van koopwoningen

→ Snelle groei v/h **subprime segment**

2. Economische indicatoren

- a. Economische groei en inflatie
- b. Rente politiek
- c. Starters – Faillissementen
- d. Betalingsgedrag
- e. Consumentenvertrouwen /
Ondernemersvertrouwen
- f. Overheidsinterventies

2. Economische indicatoren

a. Economische groei

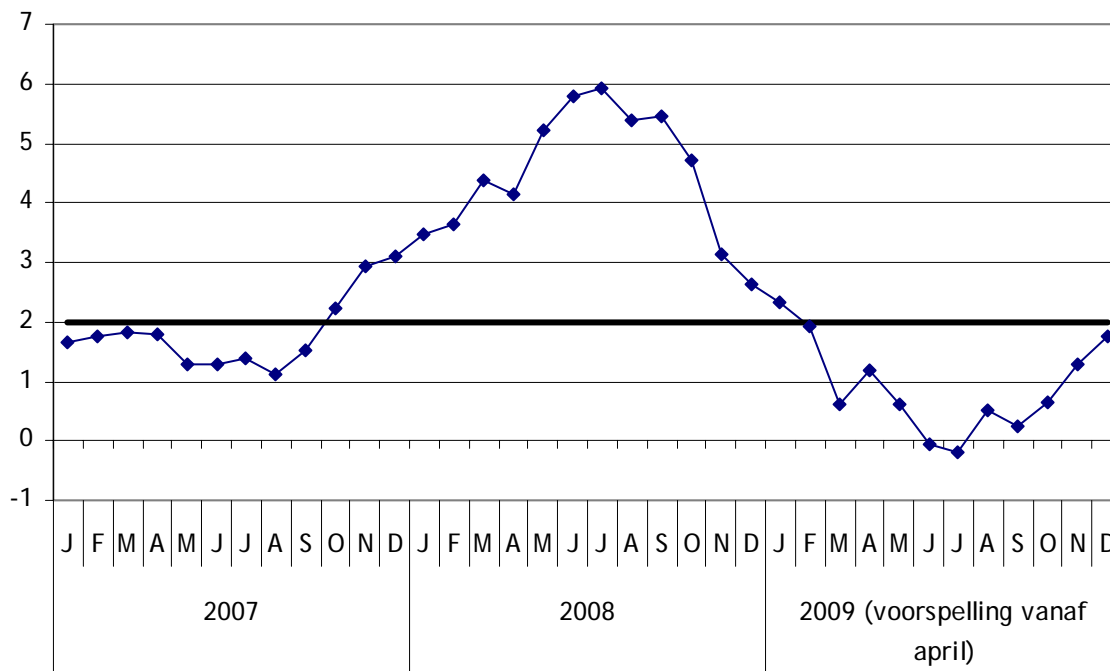
BBP verandering % t.o.v. het overeenstemmende voorgaande jaar		
België	2008	2009
Federaal Planbureau	1,1	- 1,9
Nationale Bank van België	1,1	- 1,9
Europese Commissie	1,3	- 1,9
OESO	1,5	- 0,1
IMF	1,4	0,2

Bron: Belgostat (NBB), 27 maart 2009; Federaal Planbureau, 13 maart 2009

BBP veranderingspercentage t.o.v. het overeenstemmende kwartaal van het voorgaande jaar (België)		
2006	Q3	2,8
	Q4	2,9
2007	Q1	2,9
	Q2	2,5
	Q3	2,7
	Q4	2,3
2008	Q1	1,9
	Q2	1,9
	Q3	1,2
	Q4	- 0,8

2. Economische indicatoren

a. Inflatie



Bron: Fod Economie, KMO, Middenstand en Energie; Federaal Planbureau

◆ Inflatie België — Inflatiennorm Europa

2. Economische indicatoren

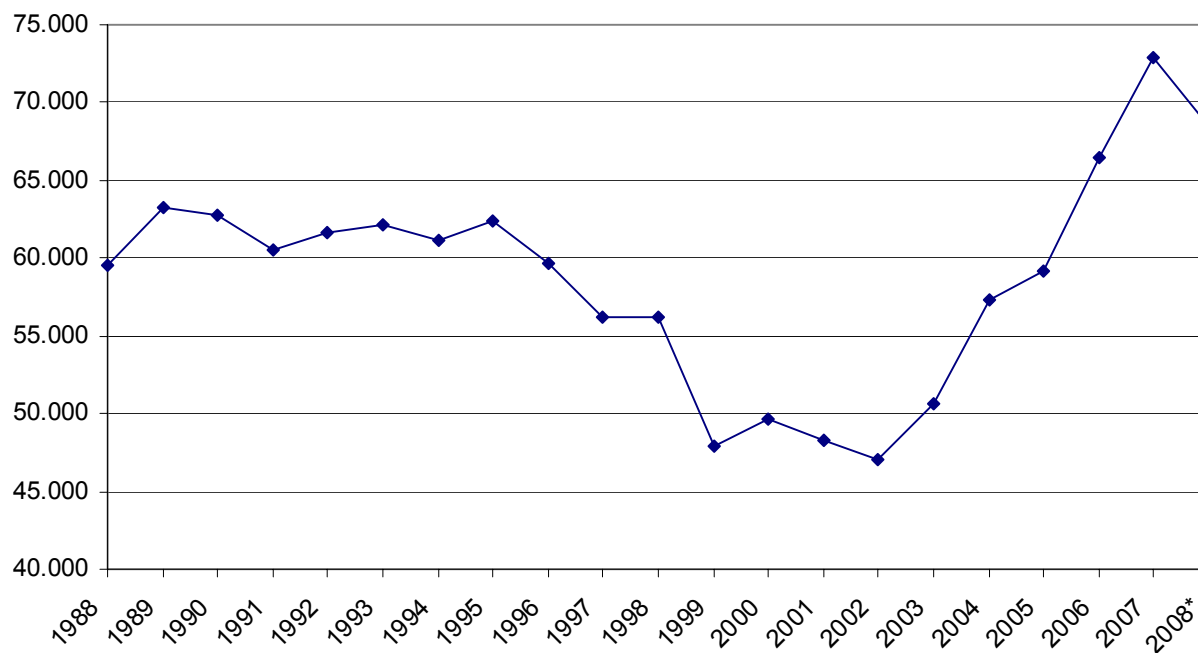
b. Rentetarieven – 11/03/2009

Europese Centrale Bank	
Marginale kredieten	2,50%
Basisherfinanciering	1,50%
Deposito's	0,50%

Bron: ECB, maart 2009

2. Economische indicatoren

c. Starters – graydon

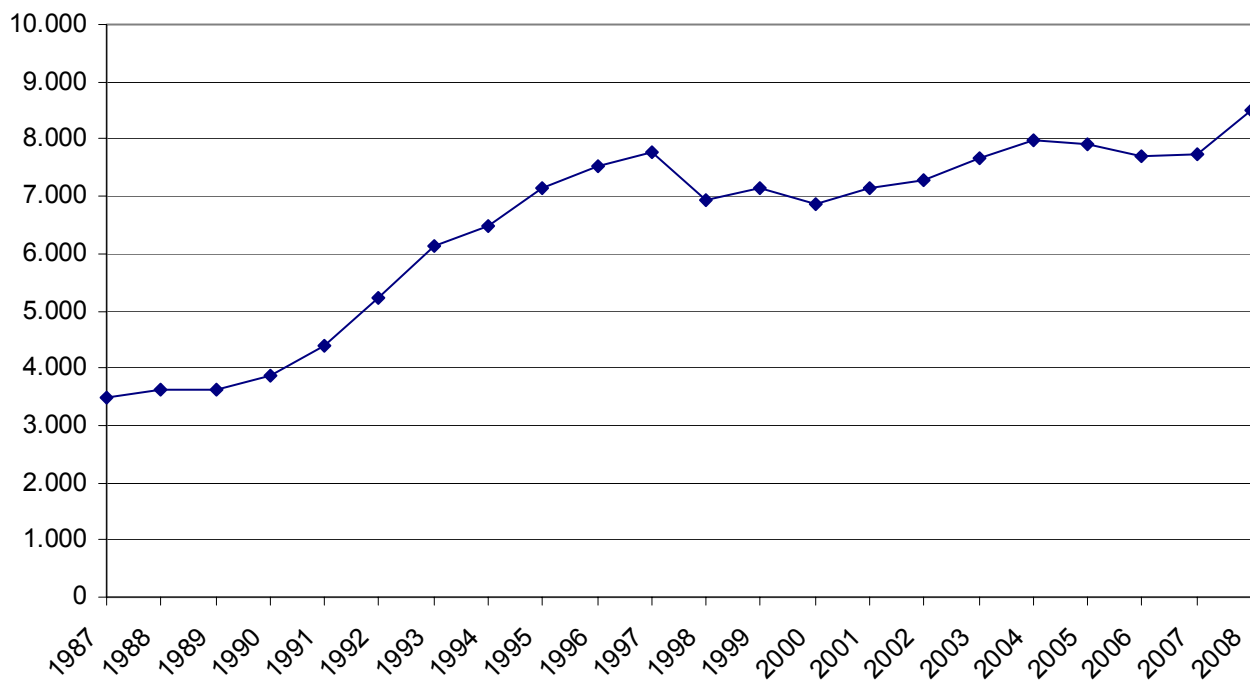


Bron: Graydon, Persbericht 31 december 2008

* Voorspelling Graydon

2. Economische indicatoren

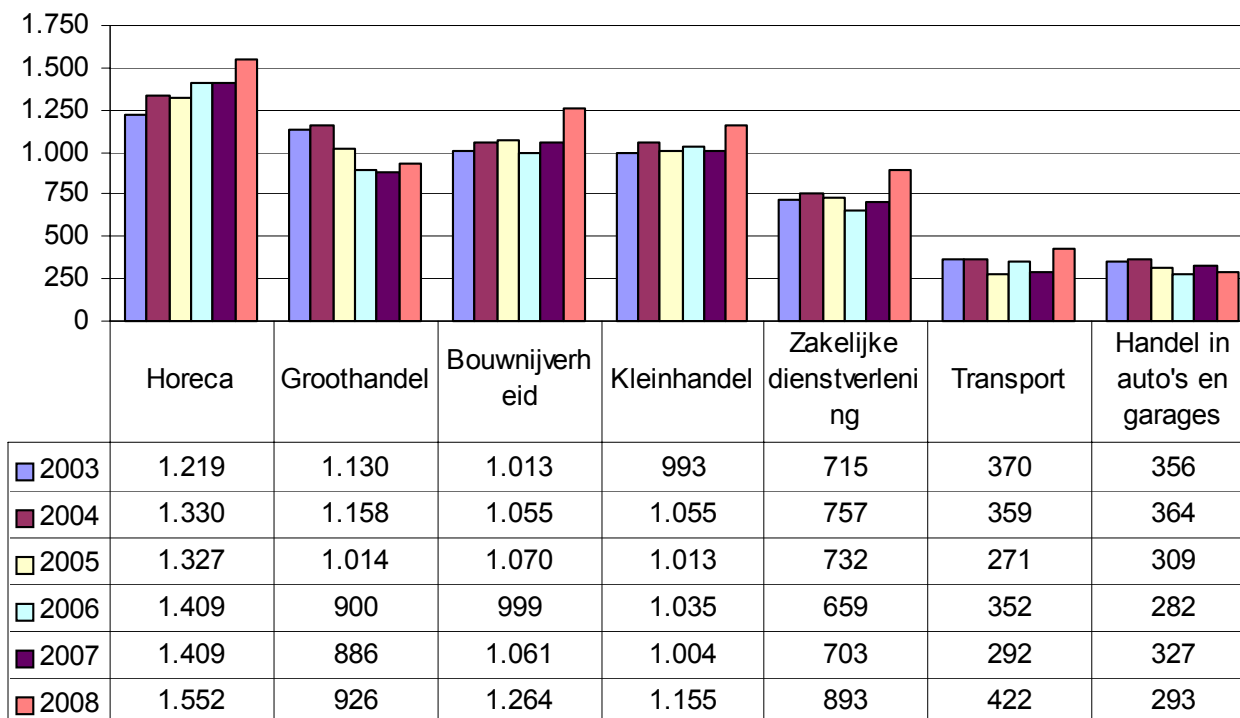
c. Faillissementen - graydon



Bron: Graydon, Persbericht 31 december 2008

2. Economische indicatoren

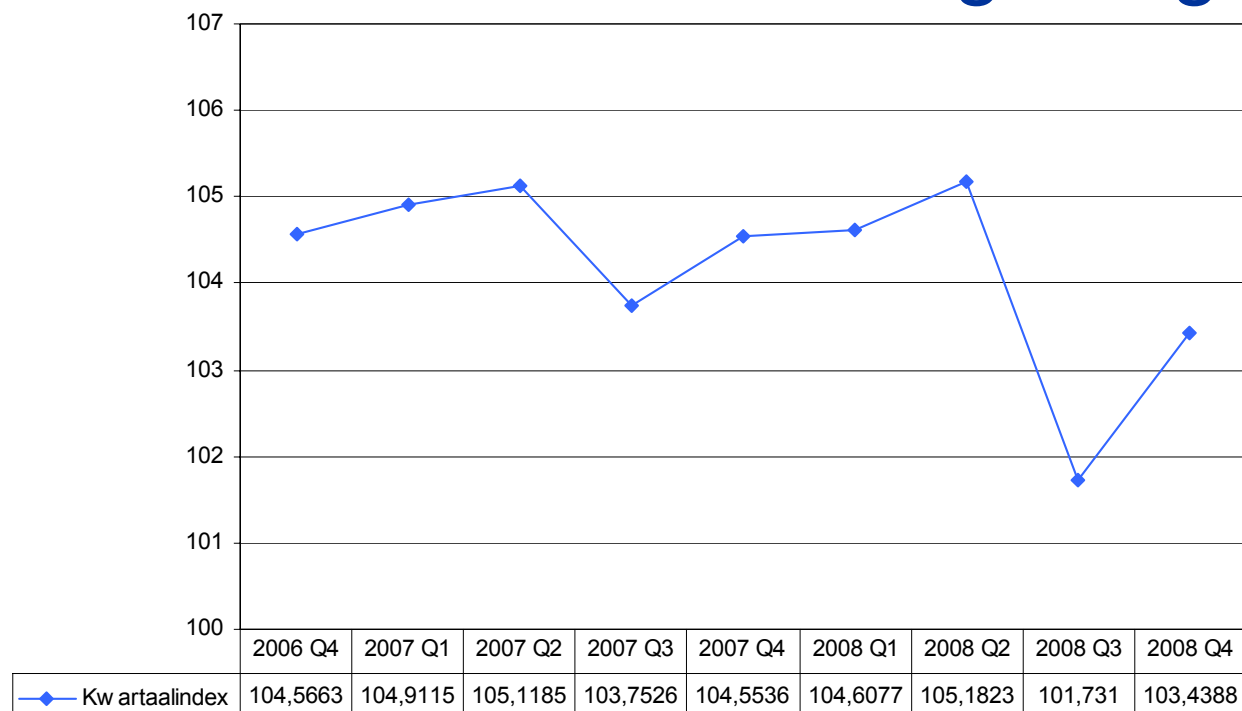
c. Faillissementen - graydon



Bron: Graydon, Persbericht 31 december 2008

2. Economische indicatoren

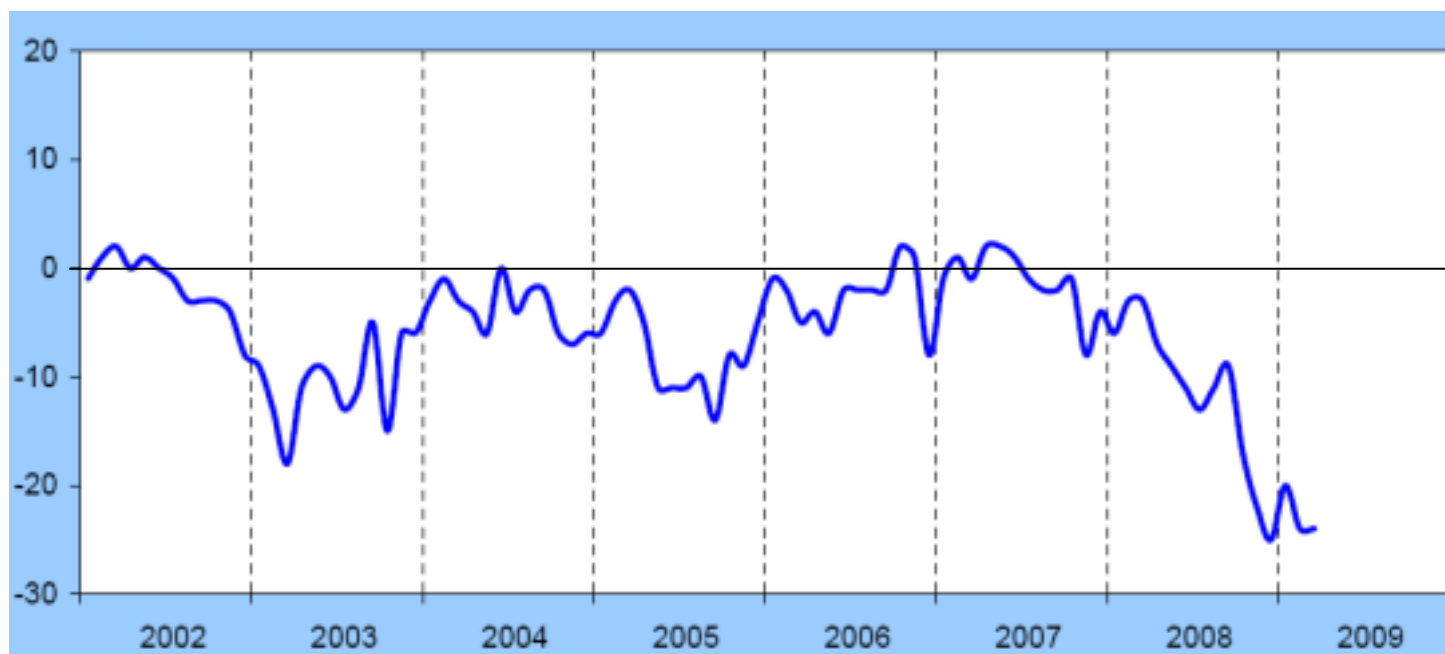
d. Betaalindex ondernemingen - graydon



Bron: Graydon, Betalingsgedrag ondernemingen, 12 januari 2009

2. Economische indicatoren

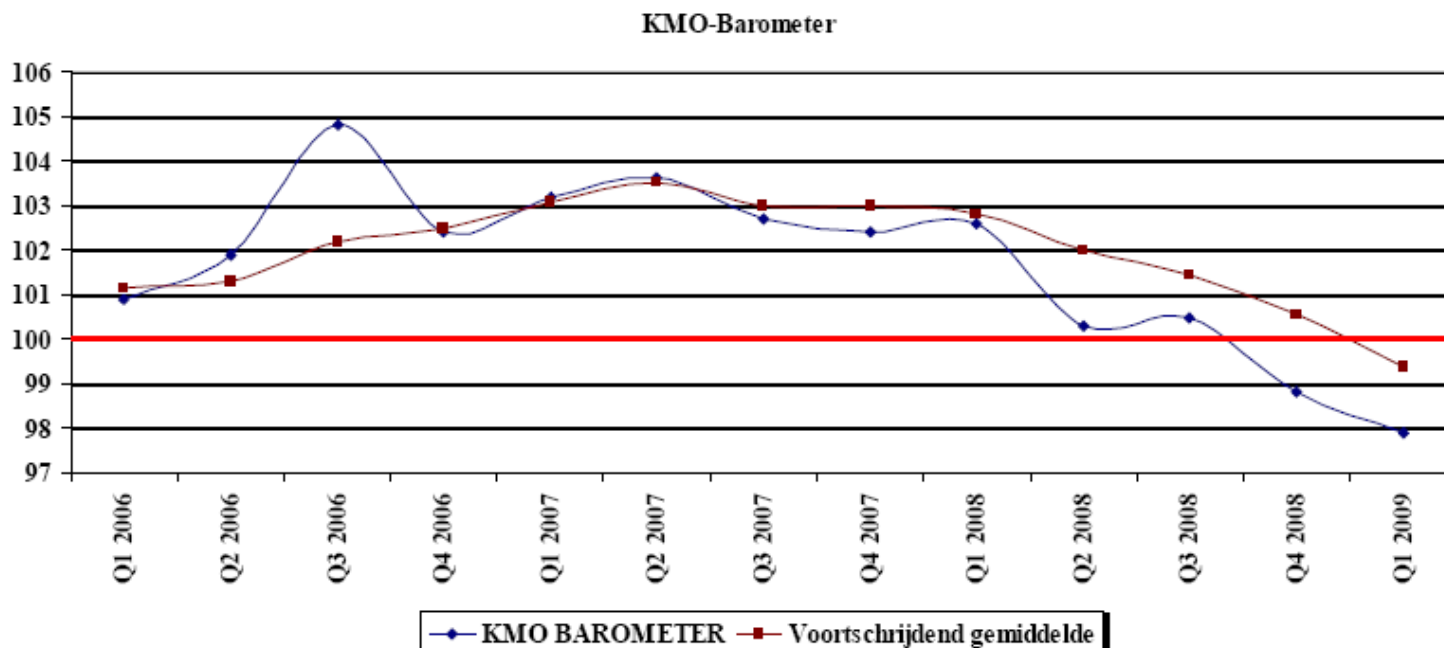
e. Consumentenvertrouwen



Bron: NBB, [Indicator van het consumentenvertrouwen](#), Januari 2009

2. Economische indicatoren

e. Ondernemersvertrouwen



Bron: UNIZO, [KMO-barometer 2009 Q1](#), Maart 2009

2. Economische indicatoren

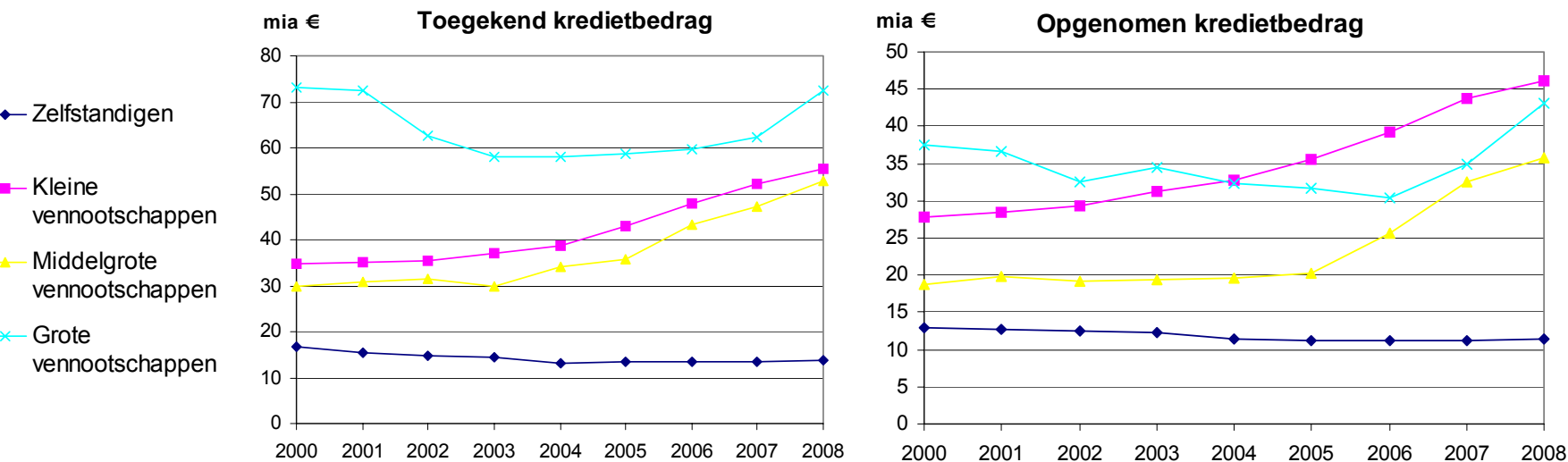
f. Kredietverlening

a. Cijfers kredietverlening NBB

b. Barometer

2. Economische indicatoren

a. Cijfers kredietverlening NBB

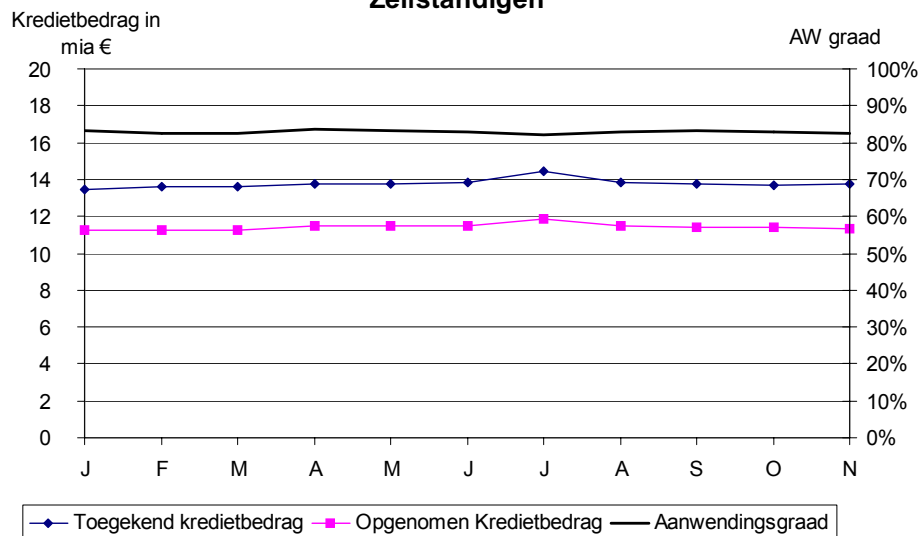


!!! Situatie op het einde van het jaar (Q4), uitgezonderd 2008 - november !!!

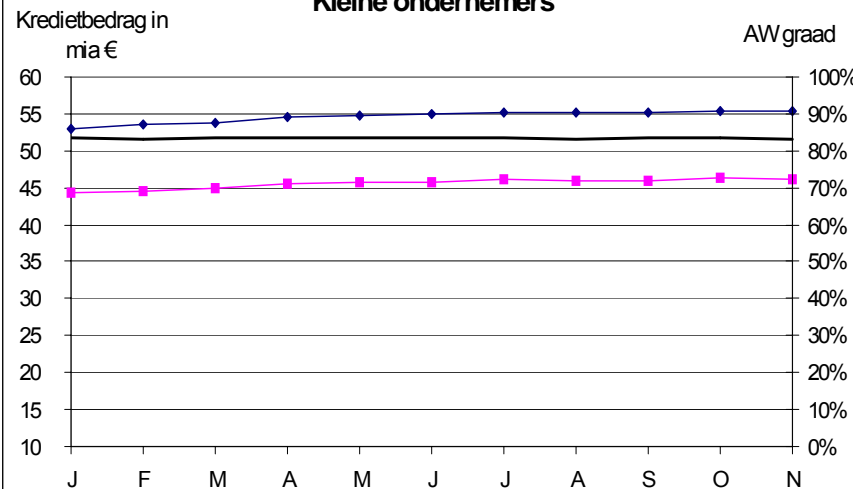
2. Economische indicatoren

a. Cijfers kredietverlening NBB - 2008

Zelfstandigen

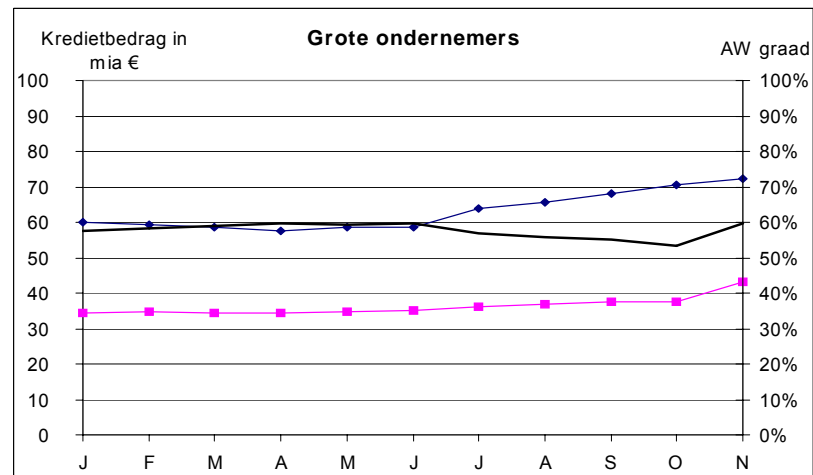
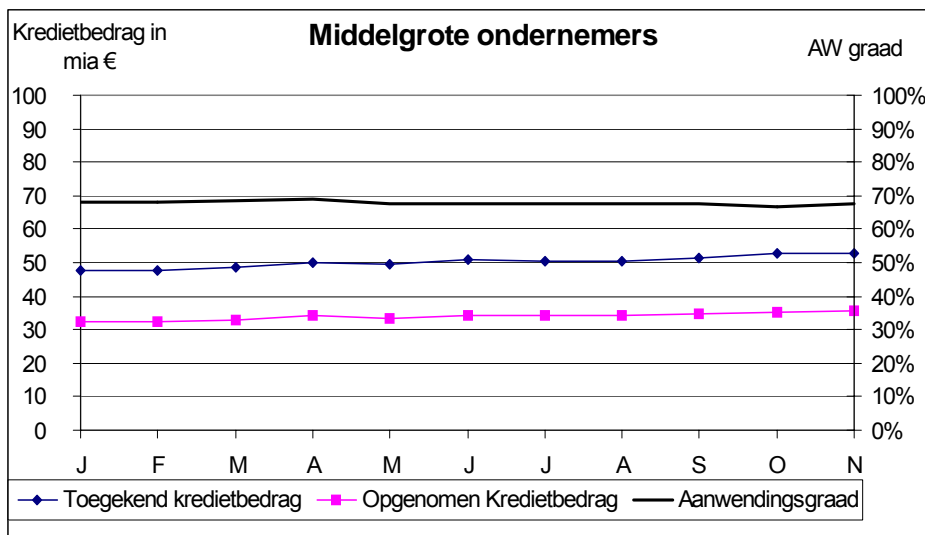


Kleine ondernemers



2. Economische indicatoren

a. Cijfers kredietverlening NBB - 2008



2. Economische indicatoren

b. Barometer

Toegang tot bankfinanciering voor KO

- Telefonische enquête – 11 vragen
- Maandelijks sinds november
- 600 ondernemers
- ≤ 10 werknemers
- 62% - 68% is klant bij een bank

2. Economische indicatoren

b. Barometer

Toegang tot bankfinanciering voor KO

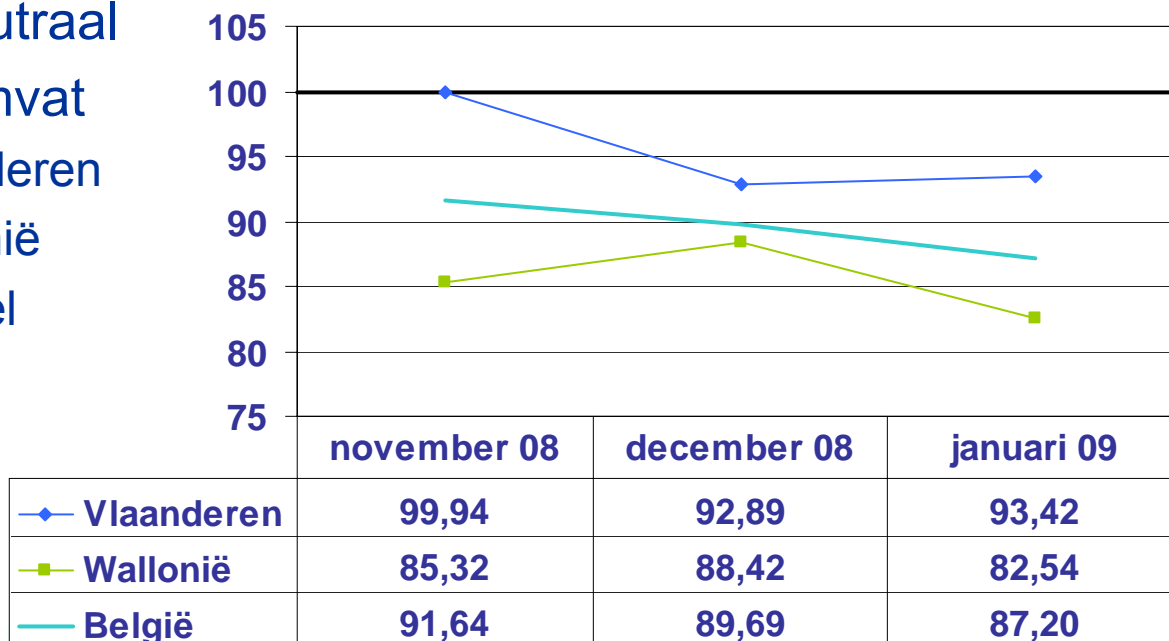
- Prijzen van de kredieten zijn gestegen
 - Investeringskredieten (LT)
 - Kaskredieten (KT)
- Vraag naar waarborgen is gestegen
- Vraag naar informatie is gestegen

2. Economische indicatoren

b. Barometer

Toegang tot bankfinanciering voor KO

- 100 = neutraal
- België omvat
 - Vlaanderen
 - Wallonië
 - Brussel



3. Overheidsinterventies

Federaal:

- Initio, Participatiefonds
- Casheo, Participatiefonds
- Kredietbemiddelaar, KeFiK
- Rondzendbrief aan de sociale verzekeringskassen, RSVZ

3. Overheidsinterventies

Regionaal:

- PMV KMO, Vlaanderen
- Sowalfin, Wallonië
- BAO, Brussel

3. Overheidsinterventies

Federaal: Participatiefonds

- Startersfonds, 300 miljoen euro
- Initio, achtergestelde lening ism bank
- Casheo, voorschot op overheidsschuld

www.fonds.org

www.startersfonds.be

3. Overheidsinterventies

KeFiK

- Kredietbemiddelaar
- Monitoring van crisis via website

www.kefik.be

www.kredietbemiddelaar.be

RSVZ

Rondzendbrief aan de sociale verzekeringskassen

3. Overheidsinterventies

Regionaal:

PMV KMO

Waarborgregeling

www.pmvlaanderen.be

Meer informatie

***De financiële crisis
welke gevolgen voor de KMO's?***

www.kefik.be

- Achtergrondinformatie
- Overheidsinterventies voor KMO's
- Het KeFiK en de crisis

Contact

KeFiK secretariaat

de Lignestraat 1

1000 Brussel

Tel.: 02/209 08 35

Fax: 02/209 08 34

email: vansweevelt@cefip-kefik.be

website: www.cefip-kefik.be